

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 49

Lýsingarprisur fyri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 11. desbr. 1954

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

27 árg.

800 KR. Í MINSTULØN OG 15 OYRU

fyri kg

Bótan av lönarkorum fiskimannsins

At fiskimaðurin hevur sitið og situr í so trongum korum, at honum ikki er livandi sum ökonomiskt friur maður, má hvør rættvisur maður ásanna í dag.

Kann ein fiskimaður og tá serliga familjumaður sita við minni ársløn enn 6 ferðir 800 kr., tað eru 4800 kr.?

Nei!
Aftaná teir 6 mánaðirnar, hann er til sjós, hevur hann so smáar kjansir at vinna nakað til muns. Tað kann bara vera talan um nakrar fáar hundrad krónur.

Men tá ið menn megu ásanna hetta og teir megu ásanna, at uttan fiskimannin til sjós, um borð í okkara skipum, kann fólk okkara ikki liva á hesum heru klettum, megu vit vera so realistiskir, at vit taka fylgirnar av hesu veruleikans stöðu.

Fiskimaðurin má verða tryggjaður eins og allir aðrir, ið arbeiða, tryggjaður at fáa lön fyri arbeiði sítt.

Hetta hevur verið og er javnaðarflokksins ófrávikjuliga stöða.
Menn halda, summir í hvussu er, at tanna háttur at tryggja fiskimaanninum eina minstuløn uppá 500 fyri menn undir 18 ár og 800 fyri menn uppá 18 ár og yvir hevur sínar vansar. Serliga verður funnið at, at minstulønarátturin viðhvørt ikki eggjar nóg mikið til arbeiðis, framleiðsluágrýtni, sum alt okkara land skal liva av.

Javnaðarflokkurin hevur gjølla hugsað um tryggjan av fiskimannsins lönarkorum uttan at framleiðslan verður skerd.

Flokkurin heldur, at her kann verða umskipað, so allir partar verða nögd, og so arbeiðsfriður verður skaptur.

Sum ein av möguleikdunum kann verða nevndur:

1. Fiskimanninum verður tryggjað eitt uppskoyti til fiskaprisin uppá 15 oyru kg.

Hetta vil týða kr. 1,5 mill. Seinasta minstulønarskipan við 800 kr. um mánaðin fyri menn yvir 18 ár og 500 undir 18 ár verður framhildin ella rættari: endurnýggjað.

2. Núverandi »toskaskattur«, hvar ið byrðirnar verða lagdar eins tungar á fátæk og rík verður umskipaður. Her kundi verið talan um eina eksportavgift og ein stórmannaskatt til endamálið.

3. Tikið má verða til viðgerðar, um

VITASKIPIÐ

Argus man nú hava verið her í Føroyum einar trýggjar vikur. So langan stöðg ætlaðu teir ikki. Ørindi hövdu teir í Mikinesi og Nólsoy, men torført er Mikinesi at sökjá á vetrartíð. Hetta eydnaðist tó Teir hava so verið í Nólsoy eisini. Í gjáramorgunin lögdu teir aftur til havis. Hesi ferð er endamálið Anholt, har teir skulu seta fyrrv. vitapassaran á orðini av. Har skal hann taka við starvinum sum nýggjur vitapassari.

sama uppskoyti skal verða givið til smáan fisk sum til stóran fisk.

4. Eisini má verða viðgjört um menn, sum t. d. hava eina skattainntöku uppá t. d. 8000 kr. skulu verða millum teirra, sum fáa uppskoyti til fiskaprisin.

Viðmerking: Hevur ein maður drigið ella veitt so nógv, at hann við marknaðarprisinum pluss uppskoytinum fær meiri enn kr. 800 (18 ár og yvir) ella kr. 500 (undir 18 ár) um mánaðin, dettur minstulønin burtur. Við øðrum orðum uppskoytisprisin vil altíð minka um tað, ið skal verða goldið til minstulønina. Hetta er eitt góða ella

framstig. Men hitt størsta framstigið í hesum uppskoytinum fyri fiskimannin og reiðararnar er, at fiskimaðurin fær ein kjans til afturat at tjena

HAPPADRÁTTUR

Teir stóru vinningarnir í happadráttinum eru drignir.

Vit tosaðu ígjár við Esbern Zachariassen, ið hevur við hetta mál at gera. Hvør ið hevði vunið visti hann ikki; men hann kunditð siga so mikið, at vinningurin uppá 20.000 kr. var fallin í Havn, 15.000 kr. í Klakksvík og 10.000 kr. í Vági.

Vit ynskja teimum vinnandi til lukku!

UTGERÐAMANNA FELØGINI

Færøerne Rederiforening og Felag Føroyskra Trolaraeigara hövdu fund týskvöldið.

Avgjört varð at feløgin hereftir skulu vera eitt felag.

Í stjórn vórðu valdir:
S. P. Petersen, Fuglafirði
Ewald Kjølbro, Klakksvík
Aksel Hansen, Havn.
Einar Dahl, Vestmanna.
Dánjal Niclasen, Sörvági.
Jóhan Dahl, Vági.

Thomas Thomsen, Tvöroyri.
Hesir hava allir sitið í nevndunum í áðurnevndu felögum uttan Aksel Hansen, ið varð valdur fyri Petur Eggholm, ið doyði herfyri.

Tað var skrivari felagsins Johan Jensen, ið gav okkum hesar upplýsingar. Tá ið vit eisini spurdu hann, hvussu vordið var við endurgjaldskravinum hann, at fyrilá einki alment.

MENTAN

At menn og livga um mentunnarlívið, so eisini tey minnu mentu og fátæu í samfelagnum kunnu gerast partigarar í mentunnarlívi samfelagsins er ein av hövuðsuppgávum sosialistanna.

Vit loyva okkum her at vísa á, hvat okkara svensku partamenn hava gjørt á hesum öki og taka nøkur dømi frá

meiri, enn hann higartil hevur haft kjans til, og at tað við tilskotinum til fiskaprisin er skaptur ein eggjari til öking av framleiðsluni — samstundis sum minstulønartreygjanin uppá 300 kr. stendur við.

Um flokkarnir kundu verðið samdir um hetta uppskotið vildi tað óivað lætt um samráðingarnar, ið nú standa fyri millum fiskimenn og reiðarar — samráðingar, sum alt landið er so sterkt interesserað í.

Sáttmalarnir.

Suðuroyar fiskimannafelag hevur sagt upp allar sáttmálar upp. Føroya fiskimannafelag sigur — sambært samrøðu við Erlend Patursson — at allir sáttmálar eru farnir úr gildi. Samráðingarnar partanna millum vilja óivað taka við nú ein av teimum fyrstu døgnum.

Vit ynskja tykkum at vera heilir og sælir.

LANDSSTÝRISSETANIN

Seinasta týskvöld sendi FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR öllum tingflokkunum »krivið, ið er prentað her niðanfyri. Eisini tjóðveldisflokkurin sendi öllum flokkum uttan sambandsflokkinum skriv. Í skrivinum settu teir fram samráðingargrundarlag sitt.

Eingin flokkur á tingi eigur meirluta.

Samganga má tí vera millum minst trýggjar flokkar, um fasteleiki skal verða á í stjórnarla okkara.

Í ásannan av hesum loyvir Føroya javnaðarflokkur sær at bjóða til samarbeiði.

Millum hövuðstættirnar í grundarlagaum fyri einum tilikum samarbeiði í teim komandi 4 árunum hevur flokkurin hugsað sær:

1. Stjórnarskipanin óbroytt.

2. Yvirkömál verða at biða.

B. 1. Greiða spurningin um arbeiðsfrið á sjónum við a) umskipan av lönar- og sáttmálaviðurskiptum fiskimanna, b) bótan av arvokningarviðurskiptunum, c) forskotsrindanin fíggjarliga fulltryggjað.

2. Endurnýggjan av skipafloktanum eftir fullfíggjaðari kóna manna ætlan við treytan av öllum möguleikum fyri peningalægging annaðhvørt talan er um realkreditstovnin, lögtingsins og státsins lán og tilskot ella alheimslán.

3. Styðjan av farmasigling.

4. Framhald av landshandlinum, serliga við tí í hyggju at hava landsinnflytan av öllum útgerðarvörum og teimum vörum, okkara landshúsarhald kravur at koma undir skamtan uttan at elva trupulleikar av sær út eftir ella sum geva miklan vinning av sær, ið fer út av landinum.

5. Lopracstøðina aftur í gongd.

6. Útbygging av virkjum á landi sum flakavirkjum, tog- og snörishúka, og fiskagreiðavirkjum.

svensku fíggjarætlanini, har framstigi- ni gjølla verða lýst við tölum:

1932—33 ... 153.714.000 kr.
1939—40 ... 237.775.700 kr.
1945—46 ... 320.884.700 kr.
1952—53 ... 785.027.200 kr.
1954—55 ... 983.436.700 kr.

Hesi töl pröva til fulnar, hvussu sterk og mergjað hin mentunarlaga dubbingin er í einum sosialistisk stýrdum landi.

7. Sjómarksmálið greitt.

8. Afturtøka av banni móti verkfalli og verkbandi.

C. Læknamálið í Klakksvík loyst samsvarandi felagsstöðuna hjá umboðsmönnum Norðoyinga, flokksformönnum flokkanna vegna, sjúkrahússtýrinum, landsstýrinum, ríkisumboðsmanninum ríkisstýrissins vegna og landslækanum.

D. 1. Sosiala for-ogin úthygd eftir förimuni.

2. Fremjan av lands- og sinnissjúkr-ahúsmálinum.

1. Fremjan av útbygging av lendings- og havnabyggingini.

2. Samferðsluvegasamband verður at fullfíggja sum skjótast eins og onnur vegagerð verður at halda fram.

3. Kolagrevsturin verður at styðja og um mögulegt at mekanisera fyri at fáa kólið biligari og mögulegt til útflutnings.

F. Finasiering av húsabyggingini í Føroyum, so tað kann verða eias lætt hjá okkum at bygga sum tað er hjá Dönum og hinum norðurlensku fólku.

G. Fullfíggjan av ravmagnanini av Føroyum.

H. Landbrúksins rationalisering styðjað.

2. Traðar- og smábrúkið vart og styðjað.

1. Bygging av studentaskúla og kostskúla.

2. Ókeypis undirvísing.

3. Stórri studningsveitan til ómúgvandi lesandi og læringar.

LØGTINGIÐ

Mikumorgunin kl. 10 kom hitt nývalda lögtingið saman. So nógvir tingmenn hava ongatið verið áður. Tí var eisini neyðugt at ökja um borðlongina. Aftur í ár kom at vera ein trybekkur. Seinast vóru tað D. P. Danielsen, Hannus við Høgadalsá og Sören Danielsen, ið róðu hann. Í ár er Sörin ikki. Í staðin fyri hava teir fingið ein nýggjan róðursmann, hesi ferð Erlendur Patursson. — Einstök av teimum andlitunum, ið ein hevur verið vanur at sæð tey seinastu fyra árin vóru burtur — t. d. J. P. Henriksen, O. F.

Framhald á 4. síðu.